

جەستە عەقل، ھەردوکیان کاریگەری لایەتەر دەکەن و ناتوانریت لایەتەر جیاپکرنەوه. " عەقڵی ساغ لە جەستە سادە"

- عەقل و جەستە بەبەردەوامی کاریگەری لایەتەر دەکەن، وەک، بۆ نموونە لەکاتی بەپێی ڕۆشتن و ھەناسەداندا.
- بێرۆکەکان و یادەوریەکان و ھەستەکان ھەروەھا بەشیوەی ناوەکی گۆرانکاری لەجەستەدا دەکەن، بۆ نموونە تریبە دڵ زیاد دەکات و ئارەزووی خواردن گۆرانی بەسەردا دێت.
- لەھەموو ئەو شتەکاندا کە ھەستی پێ دەکەیت جەستەت لەگەڵدا: بۆ نموونە خۆشی و ئارەزوو لەوانەمە لەناو سکا و مەکو کەف و کۆنێک ھەستی پێ بکەیت، توورەبی ناوچەوان گۆر دەکات، ترس و دەکات دڵ بەخێرایی لێ بدات، خەمناکی قورگ دەگوشیت.
- ھەروەھا ئێمە ھەر بە ڕیگای جەستەمان زۆر شت بەکەسانی تر دەڵێین. برادەرێک دەبینین کۆر بۆتەو دەزانین ئەو خەم و خەفەتی زۆر تەنانت ئەگەر خۆشی ھێچ نەلێت.
- جەستە عەقل بەچەندین شیوازی جیاپکرنەوه دەکەن: بۆ نموونە کاتێک کە سەرت دەبەشیت، زووتر پەست دەبیت یان بێ زەوق دەبیت.
- لە عەقڵدا (لە مێشکدا) زیاتر خەم و خەفەت ھەیە و لە جەستەدا زیاتر گۆرێ دروست دەبیت. کاتیکیش کە جەستە خاوە دەبیتەو عەقڵیش خاوە دەبیتەو. ھەروەھا بەپێچەوانە، کاتیک کە عەقل خاوە دەبیتەو جەستەش خاوە دەبیتەو.

بیرمەری جەستە کاردانەکان

- لەبیرمەری جەستەدا زۆر شت ھەیە کە جەستە فیزی بوو: بۆ نموونە ئۆتۆمبیل لیخوڕین، دروستکردنی کاری دەستی یان نووسین.
- ھەروەھا جەستە ئەو شتە ناخۆشەکانی بێریتەو کە تۆ حەزت دەکەیت بێریت بچیتەو. تەنانت شتێکی بچووکیش (وێنەیک، وشەیک، بۆنیک، دەنگیک) بۆ ھەمە ڕووداویکی ناخۆشت بەبیربەینیتەو و وا لە جەستەت بکات کە لەناکاوە کاردانەویەیک بکات: بۆ نموونە دڵت دەست دەکات بە تریبە تریبە خێرا، ھەست دەکەیت باش ھەناسە نادەیت یان سەرت سوور دەخوات.
- ھەروەھا بەسەرھاتە ناخۆشەکانی ژیاڵیش بۆ ھەمە بێتەو ھۆی ئەو کە جەستە بەبەردەوامی وریا بێت، وەک ئەو کە ھەمیشە ئامادەبیت بۆ ھەڵاتن یان بۆ شەرکردن. بەھۆی وریایی بەردەوامەو لەوانەمە ئەو کەسە نەتوانیت بەباشی بخەویت یان تەریک بکات و لەوانەمە ھەست بە ئێش و ئازاری جیاواز بکات لە جەستەدا.
- ئەگەر نەزانیت ئەو ھەستەکانە لەکۆیە دین، لەوانەمە بەلاتەو ترسناک بن. لەو کاتەدا بۆ ھەمە لەوێش بترسیت کە ڕەنگە ئەو ھەستەکانە نیشانە بن بۆ نەخۆشیەکی سەخت. شتێکی باشە کە باسی ھەستەکانەت بکەیت بۆ دکتۆر یان ھەر کەسێکی تر کە کاری چارەسەر دەکات.
- جاری وا ھەمە دوکتۆر بۆ ئەو نیشانە نەخۆشیانە کە ھەتە ھێچ ھۆیک نادۆزیتەو کە پەموەندی بە نەخۆشیەکی جەستەییەو ھەبێت. لەو کاتەدا لەوانەمە شتەکە پەموەندی بەو ھەستە ھەبێت کە نیشانەکان کاردانەوی جەستەن بۆ ھەستی بەسەرھاتە ناخۆشەکان و فشاری دەروونی. کاتیک کە شتێکی ئەم کاتە جەستە شتێکی کۆن بەبیردەخاتەو بێرەویەکانی جەستە چالاک دەبنەو. بەلام ئەمە مانای ئەو نیە کە ئەو نیشانە نەخۆشیانە خەیاڵ بن، بەلکە مانای ئەو کە جەستە ئێش و ئازاریکی کۆنی بێرکەوتووەو. لەوانەمە بە بێرکەوتووەیک ئەو ئێش و ئازارە کەم بکەیتەو کە بلێیت: " ھەرچەندە جەستەم ڕووداوە ناخۆشەکانی رابوردووم بەبیردەھێنیتەو، بەلام ئەو شتە ئێستا لەئارادا نین، ئەوانە رابوردن و ئێستا ژیاڵ ئەمەنایە".
- چاکتر وایە مەروە شارەزای جەستە خۆی بێت، بۆ ئەوێش باشتر لێی تێ بکات. ھەرچەندە ئەگەر لە جەستەدا ئێش و ئازاریکی زۆریش ھەبێت، ھەر بەرێگای جەستەت دەتوانیت خۆت چارەسەر بکەیت و کاریگەری بکەیت سەر باری دەروونیت.

چی شتێک یارمەتیدەرە؟

- جەستە ھەروەھا شتێ باش و خۆشیشی لەبیردەھێنیتەو لەژیاڵدا. بەوێ کە بێر لە یادەوریە خۆشەکان و ئاواتەکانی پاشەوێر بکەیتەو دەتوانیت وا بکەیت کە ھەناسەت و جەستەت ھێور بکەیتەو.
- وەرزش بەشیوەیک ئێرنی کاریگەری ھەمە بۆ سەر جەستە دەروون. تەنانت بیاسەیک بچووکیش یارمەتیدەر دەبیت بۆ ئەوێ شەوان باشتر بخەویت و زیادەڕوویی لە وریایی کەم بکەیتەو. بە وەرزش کردن و بە ماسولکەکان دەتوانیت ھەستی زالبوون و ھەستی ئەمان لە خۆتدا زیاد بکەیت.
- کاتیک کە مێشک ماندوو دەبیت، جەستە ماندوو دەکات. بەلام کاتیک کە جەستە ماندوو دەبیت مێشک پشوو دەدات.
- شتێکی باشە ئەگەر بەرێگای رەھینانەکانی خاوەنەو فیزی ئەو بێت کە خۆت خاوە بکەیتەو. بەزیادکردنی خاوەنەو جەستە مێشک ھەردوکیان باشتر دەبن. رەھینانەکەن لە ئێنترنێتدا: <https://www.youtube.com/c/TurunKriisikeskus1>
- ھەروەھا دەتوانیت داوی چارەسەر لە پزیشکی دەروونی، دوکتۆر یان پەرستاری تەندروستی بکەیت.